

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

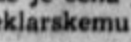
Nerocnina za Združene države (javno Chicago) in Kanado \$3.00 na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co., \$9.50 za celo leto, \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$8.00 per year, Chicago and Cook County \$9.50 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vrnejo. Rokopisi literarne vsebine (frizice, povesti, drama, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil politično.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vso, kar ima stik s listom. PROSVETA 2657 - 59 So. Larrndale Ave., Chicago 23, Illinois



Nova formula "proti" inflaciji!

Jeklarski trust je po dolgem študiranju "pogruntal" popolnoma svojstveno in novo formulo "proti" inflaciji. Ta formula je v tem, da je zadnje dni zopet zvišal ceno napol izdelanemu jeklu za deset odstotkov.

Kot je na sestanku graduirancev Yalske univerze pojasnil Irving S. Olds, predsednik direktorija U. S. Steel korporacije, so se jeklarski mogli zatekli k tej podražitvi, ker domnevajo, da bo le s takimi "solucijami" mogoče napraviti konec inflaciji!

Tako duhovite formule "proti" inflaciji ta dežela še ni slišala. Tudi nobena druga ne. Jeklarski trust jo je očividno pogruntal, ker ni mogel najti nobenega drugega opravičila za podražitev jekla.

Taka je namreč naša razlaga tega koraka jeklarskega trusta. Ta industrija, kakor na splošno vse druge in ves biznis, namreč dela gigantne profite in jeklarski baroni niso imeli nobene stvarne potrebe za zvišanje cen.

Glasovi iz naših naselbin

Tehnika in stroji zahtevajo spremembo sistema

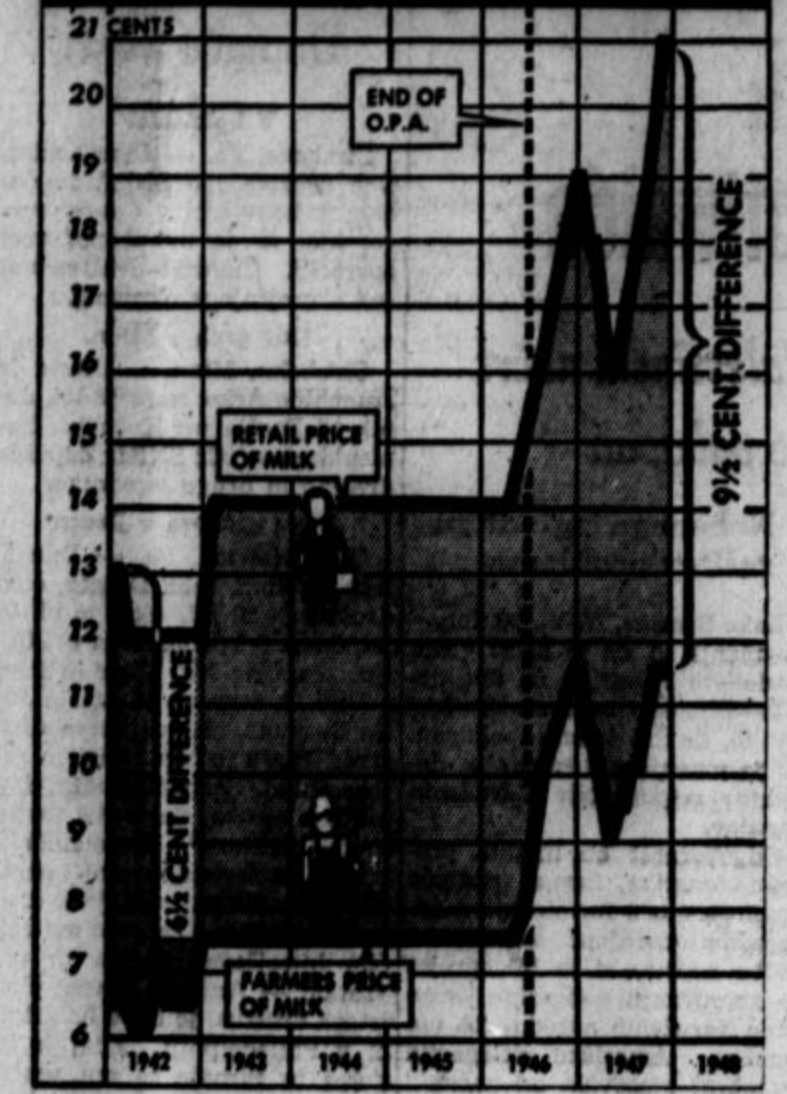
Bellingham, Wash.—Trenje ali živčna vojna med zapadom in vzhodom, kakor se na splošno naglašja, ni pravilni izraz. Bolj pravilno bi to označili, če bi dejali, da je to trenje med lastniki in proletarci, med imaniči in nemaniči.

Tukaj sem navedel nekega primerov, od katerih se ne more pričakovati, da bi se navdušili za Rusijo. Koliko pa je delavcev, ki imajo prilično dobre službe in lastne domove? ... Mnogi ne čitajo drugega kot lokalne časopise, kateri so skoraj vsi pod kapitalistično kontrolo, in o streljenju komunistov ne vedo drugega, kot kar čitajo v časopisju in slišijo iz radija.

Gori sem površno pokazal tisto, česar opravičuje "demokracijo". Zdej pa poglejmo drugo stran. V teku ene generacije smo imeli dve svetovni vojni, če bi se bil porabil ves razbiti in uničeni material teh dveh vojn za ljudski blagor, ne bi bili danes nobene ravšine na svetu.

Wallstreetarjem se torej ni čuditi, ako so v strahu pred deflacijo zopet pognali kvizku cene jeklu. Toda tudi te igre bo prej ali slej konec, ker jo bodo uničile kontradikcije kapitalizma.

MILK PRICE SPREAD UP 44%



Ta karta kaže razliko v ceni mleka, ki jo prejmejo farmarji za kvart mleka in ono, ki jo plačajo odjemalci. Karto boste razumeli, ako se pogledate vanjo.

bodočnosti, prav tako ne tiste majhne države, ki so sprejele enak sistem, kateri se sedaj širi tudi po vsej Aziji. Če pa bodo pričeli kapitalisti za vojno, bodo pa tudi sami pokončani.

Tukaj v Ameriki imamo tudi kooperative, a v mnogih slučajih samo po imenu, v resnici pa grede vsi profiti le nakaj delničarjem. Samo po sebi je razumljivo, da so ameriški delničarji upravičeno v strahu pred razlastitvijo. Ako se kolektivni sistem razširi po vsej Evropi, bo to tudi vplivalo na Ameriko, zlasti če pride do depresije.

Wallstreetarjem se torej ni čuditi, ako so v strahu pred deflacijo zopet pognali kvizku cene jeklu. Toda tudi te igre bo prej ali slej konec, ker jo bodo uničile kontradikcije kapitalizma.

Anglija in Francija še kos Češke, on pa ni bil zadovoljen in je pograbil vso državo. Zakaj so ga kar naprej apizali? Kakšni motivi so bili v ozadju vsega tega?

Možje v Washingtonu o vsem tem dobro vedo, namreč da je bil namen zaplesti Nemčijo v vojno z Rusijo, katere rezultat naj bi bil končni poraz komunističnega režima in razkosanja Rusije. To pa se ni zgodilo, ampak baš nasprotno. Rusija je prišla iz vojne sicer razbita, toda še bolj mogočna kot je bila poprej!

George Gornik. O akciji za novi dom v Detroitu. Detroit, Mich. — Brat Kirn je naredil pripombo v svojem dopisu, da bi se tudi jaz oglasila in izrazila svoje mnenje o zadevi novega doma, katerega nameravamo postaviti v Detroitu čimprej ko mogoče.

bodo v bodočnosti kaj nižje cene. Morda bodo šle še bolj gor. Ker pa nisem vedeževalka, ne morem reči nič gotovega. Včasih so rekli, da taki preroki malo vedo, ki žgance jedo. Jaz jih rada jem, zato se mi prerokovanje le včasih posreči, največkrat pa ne.

Pred prvo svetovno vojno pa se je moje prerokovanje uresničilo, ko sem dejala, da bo izbruhnila vojna. Nekaj mi je šepetalo, da bo kmalu izbruhnila vojna, zato sem nazareno hitro hitela v Ameriko. In res je 11 mesecev po mojem odhodu iz rojstnega kraja tisti miroljubni cesar Franc Jožef napovedal vojno Srbiji, jaz pa sem odnesla pete še ob pravem času.

Ko to pišem, zopet ugibljem, če bo vojna z Rusijo, toda je vse nekam v meglo zavito in ni tako vidno kot l. 1913. Zdi se mi, da je ne bo. Kdo pa jo želi? K zlodju z vsemi, ki jo želijo. Jaz je ne!

Kathrine Kraluz. Na obisku v Floridi II.

Salem, O.—Potem smo se podali naprej in se vozili skozi same oranžne nasade. Videli smo veliko skupino zamorcev, ki je obirala oranže. Gaber, ki se zanima za vsako stvar, je ustavlil avtomobil in vprašal, koliko zaslužijo. Povedeli so mu, da samo pol centa od bušlja. Res sijajna plača! To delo po teh krajih opravljajo samo črnici, povrh pa so še zaničevani in morajo v avtobusih zadaj sedeti in se ne smejo mešati z belimi ljudmi.

Nadaljevali smo vožnjo in videli velika polja fižola in sladke koruze, ki so jo prav tedaj obirali. Tam so tudi obširna polja sladkorne pese, veliko sončnih rož in veliki drevedni vrtoči, ki jim pravijo "windbreakerji". Tu in tam pa stoji uborna kočja zamorske družine.

Cas je hitro tekel in morali smo si preskrbeti prenočišče. Ustavili smo se v mestecu poleg jezera Okeechableeja in dobili prenočišče, a drugi dan smo bili že ob sedmih zjutraj pokonci, kajti Gaber je hotel priti še tisti dan v Miami. Vozili smo se po cesti 25, katere drži skozi samo močvirje; videli smo vodo na vseh straneh, ki je ostala tam vsled velikega deževja. Ker so kraji na ravnini, nima voda kam otekat. Ob času naliva je uptono tudi dosti živine. Kopali so otekalne jarko z velikimi parnimi lopatami, da na ta način odplavijo vodo.

V Miamiu smo najprvo poiskali rojaka Černeta, ki je Gabrov prijatelj. Našli smo ga na 121. cesti, D road I. On ima gostilno, v kateri smo se malo pokrepčali in preskrbeli prenočišče. Potem pa smo se podali v Miami Beach in si vse natančno ogledali. Hodili smo ob morju in pokusili tudi vodo, če je slana, kot smo jo pokusili tedaj, ko smo se odpravljali v to deželo. Ob morju smo videli krasne stavbe in verande, kjer se sončijo ljudje, ki imajo veliko denarja in jim ni treba delati.

Franku Česnu vse priznanje za povest "Zasluzni mož", ki je bila objavljena v letošnjem Ameriškem družinskem koledarju. Povest naj tisti dobro prečitajo, ki konaj čakajo, da bi včepnili zdaj enega, zdaj drugega.



Ferdinand C. Smith, gl. tajnik mornarske unije CIO, katerega je justični departament aretiral v svrhu deportacije na Jamajko. Čel, da je prišel v Ameriko nepostavljivo in da je komunist.

S pota. Bolnišnica St. Mary's v Duluthu, Minn., je natrpana z bolniki, prav tako druge bolnišnice. V omenjeni bolnišnici se že več mesecev zdravi Matija Rus, dolgoletni slovenski brivec. Rus je dobil hude opekline, ko je eksplodirala njegova pečica na olje. Še vedno leži na bolniški postelji. V Duluthu je bilagubda zima, sedaj pa je pričel nekoliko kometni sneg. V tej okolici je mnogo Slovencev, ali so močičeče narave. Matija Pogorelec.

(Konec.) Frances Mihevc.

Pismo iz Slovenije

Ljubljana.—Čudno se nam zdi, ko čitamo v listih, da je nekoli...

Stari kmečki očetje so zmajevali z glavo, ker ne pomnijo...

Zima brez mraza

V takšni zimi so seveda tekla dela na izgradnji novih industrijskih objektov...

Drava je ena izmed najbolj bogatih rek na vodi in se v tem pogledu ne moreta meriti z njo...

Pregrade na Dravi

Se eno nepremostljivo oviro dobe sedaj slovenski splavarji na onem delu Drave...

Na Primorskem

Primorci tudi prihajajo v vedno večjem številu v notranjost Slovenije. Čudna, nemogoča...

Brezposelnost nerazumljiv pojem

Kar čudni se nam zdijo spomini na staro Avstrijo in staro Jugoslavijo...

Zenaka—povsod

Ko stopiš v ljubljanski tramvaj, ti daje "ticket" sprevidni-

ca, tudi v železniških vlakih ti preščišne listek že marsikje ženska sprevodnica. Vedno več žensk polni pisarne pri železniškem prometu...

Ni več sluškinj

Zato se pojavlja tudi pri nas v Sloveniji isti pojav, da primanjkuje hišno pomožno osebo, kakor ga že poznate dalj časa v Ameriki. Mlada dekleta z dežele ne gredo več služiti kot hišne pomočnice ali kakor se je nekoč reklo "sluškinje"...

Konec prekmurskega izseljevanja

Prekmurje, ki je pošiljalo vsako pomlad na tisoče sezonskih kmečkih delavcev v Nemčijo in druge evropske države...

Delo ljubljanske OF v letu 1948

Zanos slovenskega ljudstva pri obnovi je prešel v vnetje izgraditi novo lepo domovino. Organizacije Osvobodilne fronte se vseh pripravljajo, da skrbno izkoristijo poletne mesece za nova dela...

Slovenija na delu

Povsod v Sloveniji srečaš na gradiliščih in stavbiščih Primorca ali pa Prekmurca. Go-

renjeom je dosti laže, z bicikli hitijo sleherne jutro v tovarne, s katerimi je posejana Gorenjska in se vracajo popoldne domov...



Časnikarski glid CIO je za leto 1947 prisodil Heywood Brounovo spominsko nagrado novinariju Bertu Andrews...

1948 bo mrgolelo na njej tisoce pridnih rok ljubljancov in jo razširilo ter moderniziralo, da bo odgovarjala zunanosti nove moderne Ljubljane.

Spremenjen socialni sestav

V kratkem času, še v teku prve petletke bo spremenjen socialni sestav slovenskega naroda, število kmetovalcev bo padlo pod število prebivalstva zaposlenega v industriji.

Delo ljubljanske OF v letu 1948

Zanos slovenskega ljudstva pri obnovi je prešel v vnetje izgraditi novo lepo domovino. Organizacije Osvobodilne fronte se vseh pripravljajo, da skrbno izkoristijo poletne mesece za nova dela...



Časna vojaška straža v Beogradu ob simbolični takvi ameriških letalcev, ki so v zadnji vojni padli nad Jugoslavijo in katerih ostanki so bili 21. jan. prepežani v Ameriko.

teti in prehiteti. Zato se pa ne vidimo iz dela? Je pa ena razlika: pretežni del vaših moči in sil je šel in še gre za druge, mi pa delamo zgolj za sebe.

Janez Kavčič. (Psalno Sansu)

Vrtovi

vzdolž mladišne proge Šamac-Sarajevo so prišli v last kmetijskih delovnih združenj. Ti vrtovi, ki so bili ustanovljeni za prehrano mladinskih delovnih brigad na progi, so se dobro obnesli in jih zdaj ne bodo opustili.

ZADRUŽNIŠTVO V PREVALJSKEM OKRAJU SE LEPO RAZVIJA

Prevalje.—Zadružništvo ima pri nas že tradicijo, saj smo imeli razvite v našem okraju kreditne zadruge, živinorejarske itd.

Sedaj se zadružništvo čvrsto povezuje z borbo malega človeka za izboljšanje delovnih pogojev vsega naprednega človeštva. V vseh panogah se je vključilo v naš petletni plan, ki zajema že domala vsakega posameznika.

Kmetijsko-obdelovalne zadruge imamo v okraju tri. To so zadruge najnaprednejše oblike. Trgpa jih bo gospodarsko dvigniti in s tem dokazati, da je to edina prava organizacija za dvig kmetijske proizvodnje.

Zanimiv je vpogled v delo dveh traktorjskih postaj, našega okraja. Slovenjgraška traktorjska postaja je preorala 113 ha, zbranal 8 ha, zmlatila 83,542 kg žita in požela 2,29 ha.

V letu 1947 se je torej preorala le 5% orne površine našega okraja, zimeki čas je najprikladnejši, da se tipozna naše področje prebivalstvo s prednostno strojno obdelavo.

Slovenska narodna podpora jednota 2857-58 So. Lawndale Ave. Chicago 11, Illinois. GLAVNI ODBOR. VINCENT CAINKAR, gl. predsednik...

Obnova Dnjeprstroja

Ob koncu decembra je pričela obratovati tretja velika turbina Dnjeprstroja. Sovjetski graditelji so dosegli s tem nov uspeh pri delu za obnovo največje hidroelektrične centrale v Evropi.

Razvoj mladih talentov

V Moskvi so ob koncu decembra odprli vsezvezno razstavo otroških risb, na kateri je razstavljenih nad 300 risb in drugih umetniških del, ki so jih izdelali otroci v starosti 6 do 16 let.

Lahka industrija v Ukrajini

Proizvodnja podjetij ministrstva za lahko industrijo v Ukrajinski SSR je po osvoboditvi deleže izpod jarma nemških zavojevalcev ogromno narasla.

Pri Krapini so odprli nov premogovnik

Pregrada, so po naključju odkrili ležišče dobrega premoga. Premog zdaj že kopljejo na dnevnem kopu. Pozneje bodo prešli tudi k jamskemu pridobivanju premoga.

NAZNANILO

Ker nas je že več ljudi naprosilo za naslove jugoslovanskih oblastev v Združenih državah, saj tu navedemo, da naslov jugoslovanske ambasade se glasi: Yugoslav Embassy, 1520 — 18th St. N. W., Washington 9, D. C.

